

vil dyrke Jorden paa Smaaejendommene? Vi have netop lige faaet oplyst af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (D. Hansen) og til Dels ogsaa af den ærede Indenrigsminister, at det aldeles ikke forholder sig saaledes, at Husene forsvinde. Det forholder sig saaledes, at lige siden Udstiftningens Dage, lige siden Aarhundredets Begyndelse har der været en jævn Fremgang i Husenes Antal og i det tilliggende Areal, en god, jævn og glædelig Fremgang; men naar det er Tilfældet, stønner jeg virkelig ikke, at det er berettiget at komme med et Lovforslag som dette, der vil lægge Servitutter paa henimod halvandet Hundretusinde Smaaejendomme her i Landet. Seg ved vel, at denne Lov ikke vil gavne Forbilleder, idet der for Lovgivningsmagten i Tidernes Løb har foreligget forskellige Bestemmelser baade med Hensyn til Udstiftning og Sammenlægning, men jeg tvivler om, at man nogen Sinde har taget en Bestemmelse, der har grebet saa dybt eller ramt saa vidt omkring, som dette Lovforslag vil gøre. Seg tror som sagt ikke, at vi ere berettigede til at lægge en Servitut paa et saa stort Antal Ejendomme; vi forringe jo derved deres Værdi, hæmme deres Omsætning, og vi staae muligvis deres Prioritetsforhold. Seg tror, og jeg er, saa vidt jeg forstod det, enig med den højtærede Indenrigsminister i, at der kan være særdeles megen Tvivl om, hvor vidt Lovgivningsmagten overhovedet er berettiget til at vedtage en saadan Lov. Det er ingenlunde tilfældigt, at der gentagne Gange i dette Efteraar under Forhandlingerne baade om Næringsloven og om de to Tendeafløsningslovgivninger er blevet mindet om Grundlovens Paragraf, som siger, at Ejendomsretten er ukrænkelig, og at ingen kan hindres i den fulde Nydelse af sin Ejendom, med mindre Almenvellet kræver det, og da mod fuld Godtgørelse o. s. v. Vi ere ofte nær ved at komme ind i en Lovgivningsretning, som kan føre til de beshynderligste Konsekvenser. Vi skulle vogte os for ikke her i Landet at belægge Borgerlivet med saa mange Baand og Hindringer, at den fri Personlighed ikke kan røre sig, thi saa hæmme vi Fristigheden og gøre det ulideligt at leve og være her i Landet. Derfor de Herrer Forslagsstillere i Stedet for at forelægge denne Indskrænkningslov havde forelagt et Lovforslag, der gif ud paa at lette Udgang til Udstiftning, gif ud paa, at gøre den billigere, lettere og klarere, stulde jeg ikke have haft et eneste Ord at indvende, og jeg er aldeles vis paa, at de med det vilde have arbejdet hen imod samme Hovedformaal, og dermed ogsaa have imødefaaet Tidens Krav. Seg mener forøvrigt ikke, at der er Grund

til at tage haardt paa dette lille, for tidlig fødte Barn, vi kunne ganske rolig lade det gaa sin egen jævne Gang, saa havner det nok, hvor det har hjemme, nemlig i Skjødet paa den Landbokommisjon, hvorom der forhandles, og hvis Medtættelse vi forvente.

Johansen: Efter de Udtalelser, der ere faldne, kan jeg fatte mig ganske kort. Det er jo mange Aar siden, at Agitationen her i Landet for Arbejderspørgsmaalet begyndte. Den begyndte først i Kjøbenhavn, derfra bredte den sig til Byerne og kom saa senere ogsaa til Landarbejderne. Hvad nu Landarbejderne angaar, har man ment, at man bedst kunde forbedre deres Kaar ved at give dem Jordlodder, og derom ere vist alle enige, at det er den ene rette Maade. Der er ogsaa gjort Forsøg paa at staae dem saadanne Jordlodder. Det er kun et Par Aar siden, at der blev forelagt et Forslag her, hvorved man vilde staae Landarbejderne Naber. Det Forslag er ikke kommet frem igen, jeg antager, at Forslagsstillerne have følt, at der ikke var nogen videre Sympati for dette Forslag. Jeg har i hvert Tilfælde i min Kreds ikke kunnet bemærke, at Sogneraadene havde nogen videre Interesse for dette Spørgsmaal. Mange Steder var man ogsaa noget bange derfor, fordi man mente, at Kommunerne vilde blive besværede for meget, og jeg har heller ikke lagt Mærke til, at Landarbejderne vare meget opsatte paa at faa dette Lovforslag gennemført. I Aar er der forelagt et Forslag, som allerede var forelagt ogsaa i Fjor, hvorved man tilstiftes, at en Del Præstegaardsjorder stulde udstykes til Husmandslodder, og man vil paa denne Maade se at faa nogle flere Landarbejdere forsynede med Jord end dem, der nu have Jord, imidlertid have vi i Udvalget ikke mærket noget til nogen Svar med at faa dette Lovforslag behandlet. Seg tror ikke, at der har været mere ved et Møde angaaende det samme Forslag nu i Aar; maaste vi skulle have fat paa det nu efter Nytaar. Seg tror altsaa, at man ved, hvad der skal gøres for Landarbejderne, men man forstaaer ikke rigtig, hvorledes man skal gribe Sagen an for at faa denne Plan realiseret, og derfor griber man nu til den Udvej, som er anbefalet af Aгрarmødet i Odense: at nedsætte en Landbokommisjon, som skal undersøge Forholdene og komme med sine Forslag. Landbokommisjonens Opgave skal efter det foreliggende Lovforslag være at „forberede en Revision af Lovgivningen om Landejendommens Udstiftning og Sammenlægning“. Det er det første. Seg har egentlig troet, at der ikke behøvedes no-